

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Het Paradys der Geestelijcke ende Kerkelijcke
Lof-sangen/ op de principaelste Feest-daghen des
gheheelen Jaers**

Afhakker, Aegidius

Herzogenbusch, 1621

Volghen de Lof-sanghen van het alderheylighste ende hooghweerdighste
Sacrament des Outaers. Ende Voor eerst eenighe uyt het Latyn (so sy van
ouds in de H. Kerck gebruyckt zijn) in het Duytsch nu ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55072)

Komt Vaders heplighepdt /
 Komt Christi supberhepdt /
 Komt hepligh Gheest my wasschen.
 Komt / Et.

Wascht toch mijn ziele schoon /
 En maecht mijn hert een thoon /
 Om u / Heer / te logeeren:
 Op dat ick eens ydoon /
 Magh winnen 's Hemels kroon /
 En eeuwig jubileeren.

Op dat / Et.

Volghen de Lof-sanghen van
 het alderhepligste ende hoogh-
 weerdigste Sacrament
 des Outaers.

Ende

Voor eerst eenighe uyt het Latyn
 (so sy van ouds in de H. Kerck gebruyckt
 zijn) in het Duytsch nu versch over-
 geseft, ende het Latyn daer
 by ghesfeldt.

Den

Hymnus Pange lingua,

Op zyn bekende Kerckelijcke
wyse/ Ofte: als hy begint.

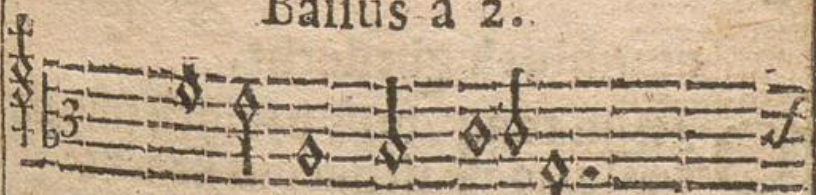
Cantus a 2.

o mijn tongh wilt volijck sin-
En het bloed dat men sagh sprin-

*Hymnus Ecclesiasticus de Venera-
bili Sacramento duabus
vocibus.*

Bassus a 2.

Pange lingua glorio-
Sanguinisque pretio-

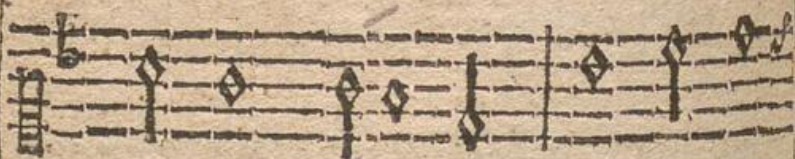
Cantus a 2.

ghen/ 't Gloriz so se lie
ghen/ Dooz 'swerelts rantsoen

haems kracht/ | Dan de vzych
veracht/

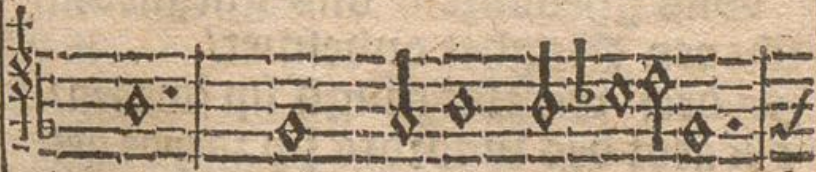
die quam geringhe/ Wt een ko-

ninghlyck gheslacht.

O Mijn tong/ wilt vvolgck singen/
't Gloriose lichaems kracht/
En het bloed/ dat men sagh springen/
Dooz 's wereldts rantsoen veracht/
Dan die vzych/ die quam gheringhe/

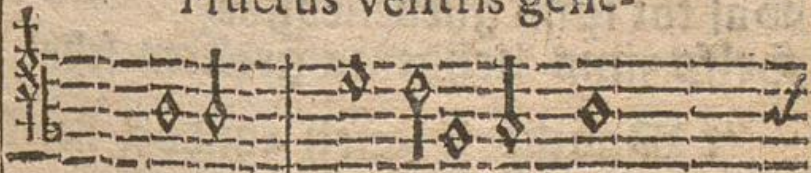
Bassus a 2.

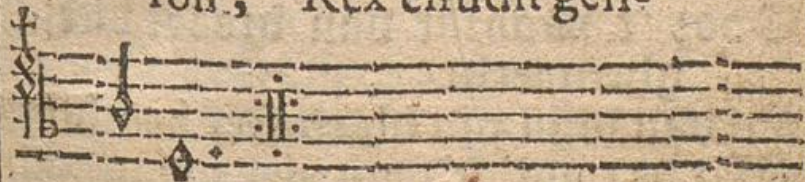
si, Cor- poris mysterium,
 si, Quem in mundi pretium,

Fructus ventris gene-

rosi, Rex effudit gen-

tium.

P Ange lingua gloriosi,
 Corporis mysterium,
 Sanguinisque pretiosi,
 Quem, in mundi pretium,
 Fructus ventris generosi,

Wt een Koninghlyck gheslacht.

Ons ghebooren/ ons ghegheben/
 Wt een Maghet onbesmet/
 In dees' werelct giuggh hy swieven/
 't Zaedt des wooydts hy zaepde net:
 Maer den nuytgangh van zyn leven
 Heeft hy wonderlyck beset.

In des laetsten nachts maeltijde/
 Als hy met zyn broeders sat/
 En de Wet voldoen had blijde/
 Mits hy 't oude Paesch-lam at:
 Gaf tot spijs ghebenedijde
 Sels zyns lichaems groaten schat.

't Wooydt vleesch zynde / heeft
 waerachtigh/
 Dooz 't Wooydt van broodt vleesch
 ghemaect/
 En van wijn zyn bloed seer krachtig/
 Of 't de tong' schoon niet en smaect:
 Een goet hert alhier voozdachtigh
 Dooz 't geloof tot sterckhepd raect.

Dus laet ons devoot aenbeden
 Dit hoogh-weerdigh Sacrament:
 En vooz 't oude Paesch-lams zeden/
 Laet dit nieuwe zyn bekendt:
 Ons verstandt laet t'allen steden/

Rex effudit gentium.

Nobis datus, nobis natus
Ex intacta Virgine.
Et in mundo conversatus,
Sparso verbi semine;
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

In supremæ nocte cænæ
Recumbens cum fratribus,
Observata lege plene
Cibis in legalibus;
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.

Verbum caro, panem verum
Verbo carnem efficit.
Fitque sanguis Christi, merum;
Etsi sensus deficit:
Ad firmandum cor syncerum
Sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum
Veneremur cernui,
Et antiquum documentum
Novo cedat ritui:
Præstet fides supplementum.

Dooz 't gheloof zyn ongheschendt.

Godt den Vader en den Soone
Lof en jubileeringhe/
Salighejdt/eer/kracht ydoone,
Sp/en benedijdinghe:
Die upt bey spruyt even schoone/
Sp ghelijcke pyjsinghe.

Eenen anderen Kerckelijcken
Lof-sangh.

Op zyn bekende wyse.

Het eeuwigh woord neerdaelende/
Verbum su- per- num prodiens,

En's Vaders schoot niet lae-
Nec Patris lin- quens dex-

Sensuum defectui,

Genitori, Genitoque

Laus & jubilatio,

Salus, honor, virtus quoque

Sit, & benedictio:

Procedenti ab utroque

Compar sit laudatio.

tende/ *Wt gaende na zjn werck bail-
teram, Ad opus suum ex- i-*

lant/ *Is hier geko- mē in ons lant.
ens, Venit ad vi- tæ Vesperam.*

*Is hier gekomen in ons landt.
Venit ad vitæ Ve- speram.*

Det

Het eeuwigh woord ne'er dalende/
En 's Vaders schoot niet latende
 wt gaende na zyn werck vaillant/
 Is hier ghekomen in ons landt.

Als hy van zyn Discipel snoodt
 Gheleverdt worden soud' ter doot/
 So heeft hy eerst syn selleven
 Ghegheben zyn Discipulen.

In tweederley ghedaenten soet
 So gaf hy haer zyn bleesch en bloedt:
 Op dat hy soo den gantschen mensch
 Moght spysen heel na zynen wensch.

Ons Broe'r is hy door zyn ghe-
 boort' /

Ons spys is hy hier rechteboort/
 Ons borg' en rantsoen aen het krups/
 Ons loon al in zyn Hemels hups.

O offerhande ober-soet!

Die ons des Hemels poozt op doet/
 Ons stryden valt ons hier seer swaer:
 Gheeft kracht/en helpt ons allegaer.

Hem die is een Driebuldigh Heer/
 Sy eeuwelijck/lof/prys/en eer:
 Die ons door zyne milde handt/
 Blygh' boden in ons Vaderlandt.

Verbum supernum prodiens
Nec Patris linquens dexteram
Ad opus suum exiens
Venit ad vitæ Vesperam.
In mortem à discipulo
Suis tradendus æmulis,
Prius in vitæ ferculo
Se tradidit Discipulis.
Quibus sub bina specie
Carnem dedit & sanguinem.
Ut duplicis substantiæ
Totum cibaret hominem.
Se nascens dedit socium,
Convescens in edulium,
Se moriens in pretium,
Se regnans dat in præmium.
O salutaris hostia!
Quæ cæli pandis ostium;
Bella premunt hostilia:
Da robur fer auxilium.
Vni trinoque Domino
Sit sempiterna gloria:
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria.

Eenen anderen Kerckelijcken
Lof-sangh.

Op de wyse:

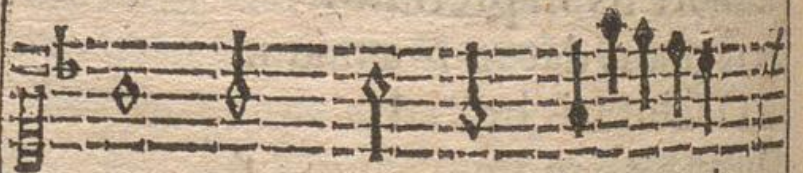
Pie Iesu redemptor omnium.

Dese solemnitept moet hebbē vpo
Sacris solemnijis juncta sint gau-

Ijckhepdt/ En uyt ons hert be
di- a, Et ex præcor- di-

reydt moet klinken danck
is so- nent præco-

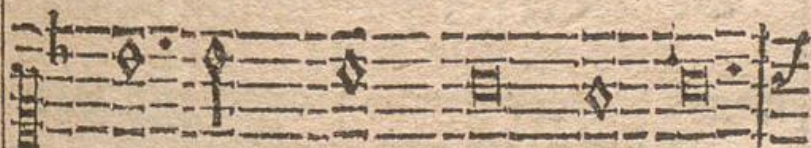
baerhepdt: Weer moet het oude zyn/
ni- a, Re- ce- dant vete- ra

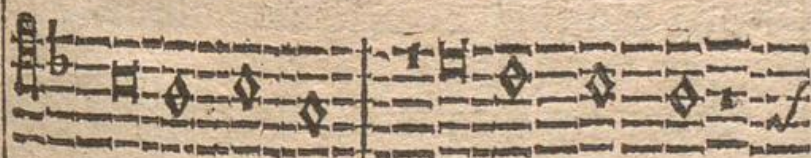
nieuw moet het al- le zijn/ Derten/
no- va sint omnia, Corda,

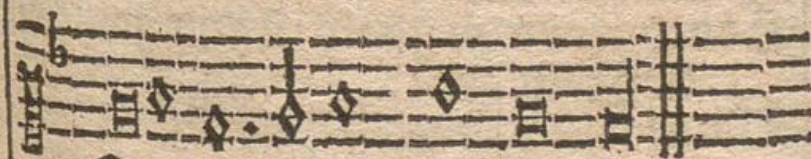
woorden/en wercken sijn. O mijn
vo- ces & o- pe- ra. O cre-

Schepper / mijn Godt / mijn Heer /
a- tor mi Do- mi- ne

Slaet u ooghen / met medooghen /
Mise- re- re, De- us ve- re,

Op u arreme schepsel neer.
Vere panis pro homi- ne.

Dese

Dese solemniteyt moet hebbē vzo-
 lychhepdt/
 En upt ons hert berepdt moet kline-
 ken danckbaerhepdt:
 Veer moet het oude zyn/ nieuw moet
 het alle zyn/
 Derten/woorden/en wercken sijn.
 O mijn Schepper / mijn Godt/
 mijn Heer/
 Slaet u ooghen/ met medoogen/
 Op u arreme schepsel neer.
 De laetste schepd-maeltyt die word
 hier nu ghe-eert/
 Daer d'Heer ghebenedijdt zyn Broe-
 ders heeft ver-eert/
 Erst een Lam en soet vzoedt / als
 Mopses had gheleerd /
 Door d'ouden een figurere bloot.
 O mijn Schepper / Ec.
 Daer na quam die waerhepdt (die
 in geen vzoock bestaet)
 Sijn lichaem (so hy sepd) gaf hy haer
 metter daet/
 Soo dat een peghelijck zyn gantsche
 lichaem aet/
 Al upt zyn handen heplighlijck.
 O mijn Schepper / etc.
 Die kranck ter zielen zyn / krijghen

S Acris solemnijis juncta sint
gaudia,

Et ex precordijs sonent pre-co-
nia

Recedat vetera nova sint omnia
Corda, voces & opera.

O creator mi Domine

Miserere, Deus vere,

Vere panis pro homine.

Noctis recolitur cæna no-
vissima,

Qua Christus creditur agnum
& azyma

Dedisse fratribus, juxta legitima
Priscis indulta patribus.

O creator mi, &c.

Post agnum typicum, exple-
tis epulis,

Corpus Dominicum datum dis-
cipulis,

Sic totum omnibus, quod to-
rum singulis,

Ejus fatemur manibus.

O creator mi, &c.

Dedit fragilibus corporis

een vleesch-ghericht/
 En die daer dzoevigh zyn/die worden
 oock verlicht/
 Als sy in 's wijns figuer / nae haers
 Meesters bericht/
 Waerachtigh zyn bloedt dzincken
 puer.

O mijn Schepper / etc.

Dus is dees offerhand' van Chri-
 stus in-gheset/
 Den dienst oock naederhandt van de-
 se nieuwe wet/
 Sijn Priesteren belast te onderhou-
 den net/

Tot troost van die ghelooven vast.

O mijn Schepper / etc.

Het broodt der Engelen dat wordt
 der menschen broodt/
 Het broodt der Hemelen eyndt de fi-
 gueren bloot:

Den Heer hem eten laet (o wonder-
 hepdt seer groot!)

Van zijne knechten desolaet.

O mijn Schepper / etc.

Hepl'ge dzebuldighepdt / een God/
 wy bidden u:

Ons also visiteert / als wy u eeren nu:
 De deught in ons vermeert / den rech-

ferculum,

Dedit & tristibus sanguinis poculum,

Dicens, accipite quod trado vasculum,

Omnes ex eo bibite.

O creator mi, &c.

Sic sacrificium istud instituit,
Cujus officium committi voluit
Solis Presbyteris, quibus sic congruit,

Vt sumant & dent cæteris.

O creator mi, &c.

Panis Angelicus fit panis hominum,

Dat panis Cœlicus figuris terrenum,

O res mirabilis! manducat Dominum

Pauper, servus, & humilis.

O creator mi, &c.

Te trina Deitas unaq; poscimus,
Sic nos tu visita sicut te colimus:
Per tuas semitas duc nos,

ten wegh ons toondt/
Van 't eeuwigh licht daer ghy in
woondt.

○ mijn Schepper/etc.

Eenen anderen Lof-sangh.

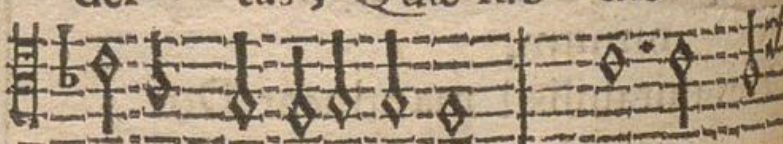

Ack aenbid u devotelijck / Godt

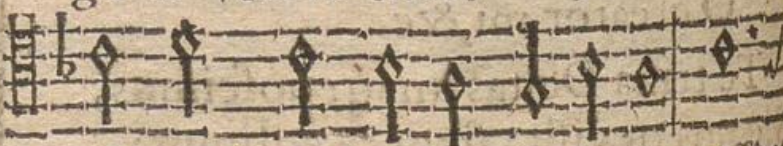
A- doro te devote la- tens

heyt seer puer / Die hier schuyt voor
dei- tas, Quæ sub his fi-

waer onder dese figuer. Mijn hert on-
guris verela-titas. Ti- bi se

der-werpt hem heel u Majestept / Het
cor me- um totum subijcit, Qui-

quo

quo tendimus,
Ad lucem quam inhabitas.

O creator, &c.

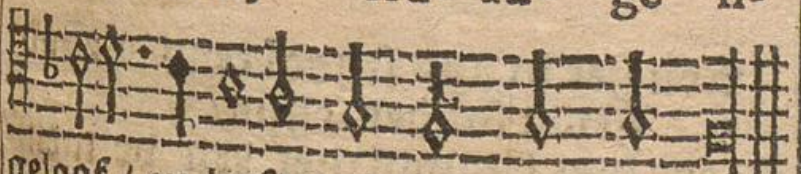
beswijcht geheel / als 't denckt u won-
a te contemplans to-tum de-

derhepdt. Weest gegroet Jesus ons
ficit. A- ve le- su pastor

Herder en Heer / Versterckt toch ons
fide- lium, Ad- au- ge fi-

geloof / en liefde altijd meer en meer.
dem omnium in te creden- tium.

Ick aenbid u devotelyck / Godhepdt
seer puer /
Die hier schupld voozwaer onder de-
se figuer.

Mijn hert onder-werpt hem heel u
Majestept /

Het beswyckt gheheel / als 't denckt u
wonderhepdt.

Weest ghegroet Jesus ons Heer-
der en Heer /

Versterckt toch ons gheloof / en
liefde altyds meer en meer.

Smaeck / ghevoel faeljeert / en daer
toe oock 't ghesichte /

Dan 't ghehoor alleen my wel leerd
ende sticht:

Al geloof ick dat Gods Soone heeft
ghesepdt:

Want geen woorden waerder zyn als
de waerhept.

Weest ghegroet / &c.

Men het krups school eens de God-
hepdt sonder schyn /

Maer hier schupld met een de men-
hepdt sonder pijn:

A Doro te devote latens dei-
tas,

Quæ sub his figuris vere lati-
tas.

Tibi se cor meum totum subji-
cit

Quia te contemplans totum
deficit.

Ave Iesu pastor fide-
um,

Adauge fidem omnium
in te credentium.

Visus, tactus, gustus, in te
fallitur,

Sed auditu solo tuto creditur.

Credo quicquid dixit Dei Fi-
lius:

Nil hoc verbo veritatis ve-
rius.

Ave Iesu, &c.

In cruce latebat sola Dei-
tas,

At hic latet simul & humani-
tas:

Nochtans seggh' ick / en geloob' hier
 Godt en mensch /
 Hierom als den Moordenaer ick bid'
 en wensch.

Weest ghegroet / Et.

Als Thomas ick gheen wonden
 hier sie nochte tast /
 Nochtans ick belijd' u hier mijn God
 seer vast:

Gheeft my te ghelooven altydt meer
 en meer /

Hoop' en liefd' alleen tot u te hebben
 Heer.

Weest ghegroet / Et.

O ghedenckenisse mijnes Heeren
 doodt!

Gebende ons 't leven dooz dit lebend'
 broodt /

Gheeft mijn ziel van u te leven God
 delijck /

En te smaken u altoos seer soetelijck.
 Weest ghegroet / Et.

O Heer Jesu / o goedertieren Pel
 licaen!

Met u bloedt wascht my toch van al

Ambo tamē credens atque con-
fitens,

Peto quod petivit latro pæni-
tens.

Ave Iesu, &c.

Plagas sicut Thomas, non
intueor:

Deum tamen meum te confi-
teor:

Fac me tibi semper magis cre-
dere,

In te spem habere, te diligere.

Ave Iesu, &c.

O Memoriale mortis Domi-
ni,

Panis vivus vitam præstans ho-
mini,

Præsta meæ menti de te vivere,

Et te illi semper dulce sapere.

Ave Iesu, &c.

Pie Pellicane, Iesu Domine,
Me immundum munda tuo

mijn misda'en:

Want een droppel van u bloedt seer
delicaet/

Mocht wel supberen al 's wereltds
sonden quaet.

Weest ghegroet/ &c.

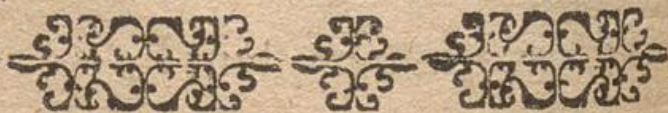
Ⓞ Jesu dien ick hier nu sie aldus
bekleedt/

Ick bid' gheeft my daer ick nae dorst
met groot leet:

Dat ick siende onbedeckt u aenschijn
waer/

Eens magh saligh zyn met u in glory
klaer.

Weest ghegroet/ &c.

Een Kerckelijcke sequenti'/
ofte Referepn/ van 't selve
H. Sacrament.

L Ooft / Ⓞ Spon/ den Behoeder/
L Ooft u leydts-man ende Doeder/

fanguine,
Cujus una stilla saluum facere
Totum mundum quit ab omni
scelere.

Ave Iesu, &c.

Iesu, quem velatum nunc
aspicio,
Oro fiat illud quod tam si-
tio,
Ut te revelata cernens facie,
Visu sim beatus tuæ glo-
riæ.

Ave Iesu, &c.

*Sequentia de eodem venerabili
Sacramento.*

LAuda, Syon, Salvatorem,
Lauda ducem & pastorem,

Met lof-sangh' / en soet gheklanck.

Wat ghy mooght / doyt by so vele:
Want tot zyns lofs minsten dele
Sult ghy wesen veel te kranch.

Dit's den theem des lofs verheben:
't Broodt dat leefd / en geeft het leven /
Werdt ons heden voort bereet.

't Welck in 't laetste avondmaele
Werdt d' Apost' len sonder faele
Eerst ghegheben; so men weet.

Dus den lof sy vol en klincke /
En 't jolijt des herten blincke /
Met ghenoechte wel vermeldt.

Want als heden houdt men me-
mozie /
Hoe dees tafels weerde ribozie
Ous is eerstmael in ghesteldt.

Men dees tafel 's nieuws Rijcks
Heere /
Het nieuw Paessche / met nieuwe eere /
Eynd den ouden Phasen-tijdt.

't Nieuw verstoot het oud' beleg /
Waerheydt jaght de schaduw' weg /
't Licht verdyft den nacht seer wijd.

In hymnis & canticis.

Quantum potes, tantum aude:
Quia major omni laude,
Nec laudare sufficis.

Laudis thema specialis:
Panis vivus & vitalis
Hodie proponitur.

Quem in sacrae mensae cenae,
Turbae fratrum duodenae
Datum non ambigitur.

Sit laus plena, sit sonora,
Sit jucunda, sit decora
Mentis jubilatio.

Dies enim solemnis agitur:
In qua mensae prima recolitur
Hujus institutio.

In hac mensa novi regis,
Novum Pascha novae legis,
Phase vetus terminat.

Vetustatem novitas,
Umbram fugat veritas,
Noctem lux eliminat.

't Welck in dat mael Christus dede/
Laste hy te doen/ met zede/
Tot zyn der memorie.

Dooz dit onderwijs d'byne/
Consecreertmen broodt met wijne/
Tot een saligh' hostie.

So ons wel wordt booz ghelesen/
't Brood veranderd in 't vleeschs we-
sen/
En den wijn in Christus bloedt.

Dat verstandt noch oog' kan mercken/
Komt ons dooz 't geloofs verstercken/
Want natuer dat niet en doet.

Onder dees verschep figueren/
Teekenen/ sonder natueren/
Schuypt den excellentsten pant.

't Vleesch is spijs/ 't bloedt drank
In 't deelen/
Nochtans Christus blijft gheheele
Onder peder deel vaillant.

Blijft in 't nutten ongheschonden/
Sonder brake/ scheur/ of wonden/
Maer geheel werde hy ontfanen.

Of hem een of veel ontfanghen/

Quod in cæna Christus gessit,
Faciendum hoc expressit
In sui memoriam.

Docti sacris institutis,
Panem vinum in salutis
Consecramus hostiam.

Dogma datur Christianis;
Quod in carnem transit panis,
Et vinum in sanguinem.

Quod non capis, quod non vides,
Animosa firmat fides,
Præter rerum ordinem.

Sub diversis speciebus,
Signis tantum & non rebus,
Latent res eximie.

Caro cibus, sanguis potus,
Manet tamen Christus totus
Sub utraque specie.

A fumente non concisus,
Non contractus, nec divisus,
Integer accipitur.

Sumit unus, sumunt mille,

Soo veel een als duysendt langhen/
Noch en wordt hy dies verdaen.

Hem ontfanghen goe' en quade/
Maer niet seer diuerschen grade/
Van het leven/ of van doot.

Doodt vooz quae' / vooz goe is 't
leven:

Siet eens; van ghelÿck een gheben/
Hoe verschil is 't epndts exploit.

Als ghy 't Sacrament siet bzeken/
In 't ghelooft niet weest besweken/
So veel is in 't stuck van 't tecken/
Alser in 't gheheele was.

Want des wesens is geen bzaecke/
Alleen 't tecken krigght de laecke:
Dies statuer oft standt der saecke
Altjdt blijft in eenen pas.

Siet het broodt der Eng'len choo-
ren

Wordt gelepdt den Pelgrims voozen/
Broodt dat kinders toe sal hoozen
Werpt men geensins vooz de hondt.

In figueren is 't bewesen/
Als Isaac wierdt verwesen/
En het Paesch-lam upt-ghelesen/

Quantum isti, tantum ille;
Nec sumtus consumitur.

Sumunt boni, sumunt mali,
Sorte tamen inæquali,
Vitæ vel interitus.

Mors est malis, vita bonis:
Vide, paris sumptionis
Quam sit dispar exitus.

Fracto demum Sacramento,
Ne vacilles, sed memento,
Tantum esse sub fragmento,
Quantum toto tegitur.

Nulla rei fit scissura;
Signi tantum fit fractura;
Qua nec status, nec statura
Signati minuitur.

Ecce panis Angelorum,
Factus cibus viatorum,
Vere panis Filiorum,
Non mittendus canibus.

In Figuris præsignatur,
Cum Isaac immolatur,
Agnus Paschæ deputatur,

Als oock Iſr'el 't manna vondt,

Goeden Herder Bzoodt waerach-
tigh/

Weest ghenadigh Jezu machtigh:

Spyſt ons / ſterckt ons / hoozt ons
klachtigh/

Maectt ons 't eeuwigh goet deelach-
tigh/

In der lebendigher landt.

Ghy wijs/machtig/niet om tellen/
Die ons ſpyſt in 't ſterflijck quellen/
Wilt ons daer aen tafel ſtellen/
Als meed' erven en ghesellen
Van de Borzers triumphant. Amen.

Dolghet een Muſijck-liedeken
met drie ſtemmen / om te ſinghen
in de teghenwoordigheyt
van 't H. Sacra-
ment.